

ODPIS

Sygn. akt VIII U 922/15

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący SSR del. do SO Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Magdalena Pelz

po rozpoznaniu w dniu 27 października 2015 r. w Poznaniu

odwołania (...) **Sp. z o.o., W. P.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 4 marca 2015r., znak: (...)

w sprawie (...) **Sp. z o.o., W. P.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o podstawę wymiaru składek

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne W. P. z tytułu umowy o pracę łączącej ją z (...) sp. z o.o. w Ś. za okres od października 2014 r. do stycznia 2015 r. powinna być ustalana od kwoty wynagrodzenia przewidzianej umową o pracę z dnia 23 października 2014r. (3.510 zł brutto)

/-/ Maciej Nawrocki

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 marca 2015 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 18 ust. 1 i 2, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.; dalej: ustawa o sus), art. 81 ust. 1, 5 i 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r., Nr 164, poz. 1027), § 11 pkt 1 i § 12 pkt 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 maja 1996 r. w sprawie sposobu ustalania wynagrodzenia w okresie niewykonywania pracy oraz wynagrodzenia stanowiącego podstawę obliczenia odszkodowań, odpraw, dodatków wyrównawczych do wynagrodzenia oraz innych należności przewidzianych w Kodeksie pracy (Dz. U. z 2014 r., poz. 1502) i art. 58 § 1 kc, stwierdził, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie W. P. podlegającej ubezpieczeniom jako pracownik podlegający ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek (...) spółka z o.o. wynosi:

okres	ubezpieczenie emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe
10.2014 r.	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
11.2014 r.	511,36 zł	511,36 zł	511,36 zł
12.2014 r.	1.232,00 zł	1.232,00 zł	1.232,00 zł
01.2015 r.	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, iż W. P. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 23 października 2014 r. Ponadto płatnik złożył dokumenty ZUS RCA za miesiąc 10/2014 r. z podstawą wymiaru składek 0,00 zł, za miesiąc 11/2014 r. z podstawą wymiaru składek 1.068,91 zł, za miesiąc 12/2014 r. z podstawą wymiaru składek 2.574,00 zł oraz za miesiąc 01/2015 r. z podstawą wymiaru składek 0,00 zł. Zgodnie z danymi przekazanymi na druku ZUS Z-3 za okres od dnia 23 listopada 2014 r. do dnia 25 grudnia 2014 r. zostało wypłacone wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy ze środków pracodawcy. Natomiast od dnia 26 grudnia 2014 r. zostało złożone roszczenie o zasiłek chorobowy. W odpowiedzi na pytanie, czy ubezpieczony jest spokrewniony lub spowinowacony z pracodawcą, płatnik składek oświadczył że „nie, pracodawca (płatnik) to osoba prawna”. Organ rentowy zwrócił uwagę, iż prezesem zarządu spółki jest J. P. natomiast członkami zarządu są R. P. (1), M. K. oraz M. P. (2) - wszystkie te osoby są spowinowacone z ubezpieczoną W. P.. Ponadto W. P. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 23 października 2014 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, a niezdolność do pracy powstała od dnia 23 listopada 2014 r. Przeprowadzone w dniu 14 października 2014 r. badanie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku: pracownik administracyjno-biurowy oraz szkolenie BHP przeprowadzone dnia 23 października 2014 r. zdaniem Zakładu świadczą o faktycznym zamiarze podjęcia pracy. Nadto ubezpieczona nie miała doświadczenia zawodowego do pracy na stanowisku pracownik administracyjny, gdyż ukończyła studia na kierunku Kosmetologia, a wcześniej była zatrudniona w firmie (...) jako przedstawiciel handlowy. Do wykonywania pracy na stanowisko "pracownik administracyjny" W. P. została przyuczona przez M. L., która została zgłoszona do ubezpieczenia z dużo niższym wynagrodzeniem. Po przejściu ubezpieczonej na zwolnienie chorobowe jej obowiązki przejęła również M. L., ale jej wynagrodzenie nie wzrosło. Na potwierdzenie wykonywania pracy przez W. P. płatnik składek przedłożył upoważnienie do odbioru i podpisywania faktur oraz innych dokumentów. W ocenie organu rentowego zawarcie umowę o pracę z W. P. od razu na czas niekreślony ustalając wynagrodzenie za pracę w wysokości 3.510 zł (przy braku doświadczenia na zajmowanym stanowisku), budzi podejrzenie, że działanie ubezpieczonego i płatnika składek miało spowodować w nieodległej przyszłości wypłatę wyższych świadczeń z funduszu ubezpieczeń społecznych. Jednocześnie Zakład wskazał, iż nie kwestionuje świadczenia pracy przez W. P. na rzecz pracodawcy (...) Sp. z o.o., jednak mając na uwadze dokumenty zgromadzone w trakcie prowadzonego postępowania wyjaśniającego, zakwestionowano podstawę wymiaru składek wykazywaną za ubezpieczoną. Wobec powyższego wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek została obniżona do kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w 2014 r., tj. 1.680 zł. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 28 marca 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, płatnik składek (...) **Sp. z o.o.**, złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o jej uchylenie w całości oraz ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie W. P. w okresie od 23 października 2014 r. do 31 stycznia 2015 r. wynosi zgodnie ze złożonymi dokumentami przez (...) Sp. z o.o. dokumentami ZUS RCA.

W uzasadnieniu płatnik składek wskazał, iż W. P. na podstawie zawartej umowy o pracę była zobowiązana do prowadzenia prac administracyjnych przedmiotowej spółki, w tym również do prowadzenia spraw związanych z księgowością spółki oraz do wykonywania innych zadań zleconych przez zarząd. W umowie ustalono wynagrodzenie w wysokości 3.510 zł i od tego wynagrodzenia odprowadzono składki ZUS oraz zaliczki na podatek dochodowy. Zdaniem o odwołującej spółki, organ rentowy nie ustalił motywów przyznania czy ustalenia takiego wynagrodzenia i nie ustalił rzeczywistego zakresu prac, które miała wykonywać W. P.. Ponadto skoro organ rentowy nie zakwestionował świadczenia pracy, to tym samym brak jest podstaw do kwestionowania wynagrodzenia, zwłaszcza, że żaden przepis prawa nie ogranicza prywatnych pracodawców w ustaleniu i przyznaniu wynagrodzeń dla pracowników. Ustalenie wynagrodzenia za pracę za zgodą stron i bez wyraźnego sprzeciwu pozostałych pracowników nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Pracodawca zarabia środki finansowe i może je w dowolny sposób wydawać. Może również w sposób dowolny wynagradzać swoich pracowników i nie jest to naruszeniem zasad współżycia społecznego. Wysokość wynagrodzenia jest indywidualną sprawą pracodawcy i pracownika i nie może być traktowane jako sprzeczne z zasadami. Płatnik składek zarzucił organowi rentowemu również to, iż ten zakwestionował wynagrodzenie dopiero wtedy, gdy był zobowiązany do wypłaty świadczeń. Zdaniem płatnika można stwierdzić, że ZUS interpretuje przepisy prawa pod kątem swoich uprawnień. /vide odwołanie k. 2-5 akt/

Dnia 28 marca 2015 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, od powyższej decyzji również złożyła odwołanie **W. P.**, wnosząc o jej uchylenie w całości oraz ustalenie, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie W. P. w okresie od 23 października 2014 r. do 31 stycznia 2015 r. wynosi zgodnie ze złożonymi dokumentami przez (...) Sp. z o.o. dokumentami ZUS RCA.

W uzasadnieniu odwołująca podniosła argumentację tożsamą do argumentacji zaprezentowanej przez płatnika składek. /vide odwołanie k. 9-12 akt/

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołań. /vide odpowiedź na odwołanie k. 6-8 akt oraz oświadczenie pełnomocnika organu rentowego na rozprawie dnia 27 października 2015 r. – k. 35v/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W. P. urodziła się w dniu (...) W 2014 r. odwołująca ukończyła studia w Wyższej Szkole (...), Urody i (...) w P. na kierunku kosmetologia.

W okresie od 1 sierpnia 2013 r. do 3 października 2014 r. odwołująca pracowała w (...) PPHU (...) na stanowisku przedstawiciela handlowego za wynagrodzeniem miesięcznym 3.000 zł brutto.

dowód: CV, kwestionariusz osobowy i świadectwo pracy z 3.10.2014 r. w aktach osobowych (k. 25), umowa o pracę z 1.08.2013 r. (k. 34)

Spółka (...) Sp. z o.o. z dniem 7 marca 2014 r. została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców pod numerem (...). Siedziba spółki mieści się przy ul. J.H. D. 29 w Ś.. Prezesem zarządu jest J. P., a pozostałymi członkami zarządu są: R. P. (1), M. K. i M. P. (2).

Przedmiotem działalności spółki jest m.in. wydobywanie żwiru i piasku, wydobywanie gliny i kaolinu, działalność usługowa wspomagająca pozostałe górnictwo i wydobywanie, sprzedaż hurtowa niewyspecjalizowana, transport drogowy towarów, działalność usługowa związana z przeprowadzkami, przeładunek towarów, magazynowanie i przechowywanie pozostałych towarów, a także wynajem i dzierżawa maszyn i urządzeń budowlanych. Natomiast przede wszystkim spółka zajmuje się wydobywaniem i sprzedażą kruszyw – piasków kwarcowych.

dowód: odpis KRS w aktach ZUS; zeznania świadka M. L. (k. 35v-36)

Umową o pracę z dnia 23 października 2014 r. odwołująca została zatrudniona u płatnika składek (...) sp. z o.o. na czas nieokreślony, na pełen etat, na stanowisku pracownika administracyjnego, za wynagrodzeniem miesięcznym 3.510 zł brutto. Jako termin rozpoczęcia pracy wskazano dzień 23 października 2014 r.

Dnia 23 października 2013 r. odwołująca odbyła szkolenie w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy. Natomiast w dniu 14 października 2014 r. zostało wystawione odwołującej zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do wykonywania pracy na stanowisku pracownika administracyjnego.

dowód: umowa o pracę, zaświadczenie lekarskie w aktach osobowych (k. 25), karta szkolenia BHP (k. 25)

W związku z zawarciem umowy o pracę, z dniem 23 października 2014 r. odwołująca została zgłoszona do obowiązkowych ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowych, chorobowego i wypadkowego.

dowód: druk ZUS ZUA (k. 25)

Od września 2014 r. teść odwołującej – R. P. (1) namawiał ją do podjęcia pracy w spółce. W celu skłonienia jej do przyjęcia propozycji, zaproponował wynagrodzenie wyższe, niż to które otrzymywała w (...) PPHU. Ostatecznie W. P. podjęła pracę w (...) Sp. z o.o., gdzie miała zajmować się wykonywaniem prac administracyjno-biurowych, którymi wcześniej zajmowała się M. L..

M. L. miała nie tylko przekazać swoje obowiązki odwołującej, ale również wdrożyć ją do obsługi biura, pokazać wysyłanie wiadomości e-mail oraz ofert. W tym celu zlecała jej pisanie pism służbowych, pisanie e-maili, a także uczyła odwołującą formułowania korespondencji oraz rejestrowania korespondencji przepływającej przez firmę. W. P. przejęła też obsługę spotkań służbowych, tj. robienie kawy. Ponadto wykonywała wszystkie sprawy, które na bieżąco się pojawiały. Miała również za zadanie utrzymywać stały kontakt z R. P. (2), który zapewnia obsługę księgową spółki.

M. L. stopniowo wycofywała się z dotychczas wykonywanych zadań, a po ich całkowitym przekazaniu odwołującej, miała zajmować się wyłącznie bezpośrednią sprzedażą piasków oraz wyjazdami do klientów i ich poszukiwaniem. Wynagrodzenie M. L. wynosiło wówczas około 2.770 zł brutto.

Dnia 31 października 2014 r. odwołującej udzielono upoważnienia do odbioru i podpisywania faktur oraz innych dokumentów.

dowód: zeznania świadków: M. L. (k. 35v-36), R. P. (2) (k. 36v-37); zeznania odwołującego (k. 37v-38); zeznania odwołującej (k. 37), upoważnienie w aktach ZUS

Z tytułu wykonywania pracy na rzecz spółki (...) odwołująca otrzymywała następujące wynagrodzenie:

- w 10/2014 r. – 811,35 zł,
- w 11/2014 r. – 2.512,20 zł,
- w 12/2014 r. – 0,00 zł.

dowód: indywidualna lista płac (k. 25), historia operacji na rachunku bankowym (k. 25)

Płatnik składek złożył dokumenty ZUS RCA za miesiąc 10/2014 r. z podstawą wymiaru składek 0,00 zł, za miesiąc 11/2014 r. z podstawą wymiaru składek 1.068,91 zł, za miesiąc 12/2014 r. z podstawą wymiaru składek 2.574,00 zł oraz za miesiąc 01/2015 r. z podstawą wymiaru składek 0,00 zł.

bezsporne

O ciąży odwołująca dowiedziała się w dniu 21 listopada 2014 r. w związku z nagłą (nieplanowaną) hospitalizacją. Lekarze stwierdzili wówczas 6-7 tydzień ciąży. W związku z powyższym w okresie od dnia 23 listopada 2014 r. do maja 2015 r. odwołująca przebywała na zwolnieniu lekarskim. W tym okresie straciła ciążę.

Od maja 2015 r. odwołująca ponownie podjęła świadczenie pracy, ale już od końca czerwca 2015 r. ponownie przebywa na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą.

dowód: lista obecności (k. 25); zeznania odwołującej (k. 37)

Obecnie średni miesięczny przychód netto w spółce to około 150.000 zł.

dowód: zeznania świadka R. P. (2) (k. 36v-37)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych odwołów.

Sąd uznał za wiarygodne i przydatne dla potrzeb postępowania **dokumenty** zgromadzone w aktach sprawy oraz w aktach pozwanego organu rentowego. Dokumenty te zostały sporządzone przez osoby do tego powołane w ramach przysługujących im kompetencji oraz w przewidzianej prawem formie. Ich autentyczność i treść nie były kwestionowane przez strony procesu, a zatem i Sąd nie znalazł podstaw, by czynić to z urzędu.

Podstawą dokonanych ustaleń faktycznych Sąd uczynił również znajdujące się w aktach kserokopie dokumentów, albowiem zawarte w nich informacje nie były kwestionowane przez strony postępowania, co pozwoliło na potraktowanie tychże kserokopii jako dowodów pośrednich istnienia dokumentów o treści im odpowiadającej.

Za wiarygodne Sąd uznał **zeznania świadków** M. L. i R. P. (2) oraz **zeznania odwołujących**: W. P. i za odwołującą spółkę (...). Powyższe zeznania są logiczne, spójne i wewnątrznie się uzupełniają. Sąd nie znalazł jakichkolwiek podstaw do kwestionowania w/w zeznań, zwłaszcza, że znajdują one swoje potwierdzenie w zebranych w sprawie dokumentach. Odwołujący przekonująco wyjaśnili motywy i okoliczności zatrudnienia W. P. oraz wskazali, iż wysokość zaoferowanego wynagrodzenia, miała zachęcić ubezpieczoną do zmiany pracodawcy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołania płatnika składek (...) Sp. z o.o. i ubezpieczonej W. P. zasługiwały na uwzględnienie.

Przedmiotem sprawy było ustalenie, czy organ rentowy zasadnie uznał, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia W. P. jako pracownika podlegającego ubezpieczeniom społecznym i ubezpieczeniu zdrowotnemu u płatnika składek (...) Sp. z o.o. wynosi:

okres	ubezpieczenie emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe	ubezpieczenie wypadkowe
10.2014 r.	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł
11.2014 r.	511,36 zł	511,36 zł	511,36 zł
12.2014 r.	1.232,00 zł	1.232,00 zł	1.232,00 zł
01.2015 r.	0,00 zł	0,00 zł	0,00 zł

Zgodnie z art. 6 ust. 1, art. 11 ust. 1 i art. 12 ust. 1 w zw. z art. 13 ust. 1 ustawy o sus, ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są pracownikami od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku.

Zgodnie z art. 47 ust. 1 w/w ustawy składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe, wypadkowe oraz chorobowe za pracowników obliczają, rozliczają i przekazują co miesiąc do Zakładu w całości płatnicy składek. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe pracowników stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12 (art. 18 ust. 1 cyt. ustawy).

W zaskarżonej decyzji organ rentowy wskazywał, iż ustalenie wynagrodzenia w wysokości 3.510 zł budzi podejrzenie, że działalność ubezpieczonej i płatnika składek miało spowodować w nieodległej przyszłości wypłatę wyższych świadczeń z funduszu ubezpieczeń społecznych.

Na wstępie wskazać należy, iż wprawdzie w prawie pracy obowiązuje zasada swobodnego kształtowania postanowień umownych, ale bezspornym pozostaje, iż wolność kontraktowa realizuje się tylko w takim zakresie, w jakim przewiduje to obowiązujące prawo.

Z punktu widzenia art. 18 § 1 kp, umówienie się o wyższe od najniższego wynagrodzenie jest dopuszczalne. Należy jednak pamiętać, że autonomia stron umowy w kształtowaniu jej postanowień podlega ochronie jedynie w ramach wartości uznawanych i realizowanych przez system prawa, a strony obowiązują nie tylko respektowanie własnego interesu jednostkowego, lecz także wzgląd na interes publiczny. Powyższe wynika przede wszystkim z treści art. 353¹ kc, który ma odpowiednie zastosowanie do stosunku pracy. Z kolei odpowiednie zastosowanie art. 58 kc pozwala na uściślenie, że postanowienia umowy o pracę sprzeczne z ustawą albo mające na celu jej obejście są nieważne, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, a sprzeczne z zasadami współżycia społecznego - nieważne bezwzględnie. W orzecznictwie Sądu Najwyższego, dotyczącym bezprawnych czynności prawnych prawa pracy, występują liczne odwołania do sankcji art. 58 kc (vide wyrok z dnia 22.01.2004 r., I PK 203/03, wyrok z dnia 28.03.2002 r., I PKN 32/01; wyrok z dnia 23.09.1998 r., II UKN 229/98, czy wyrok z dnia 14.03.2001 r., II UKN 258/00).

Zatem dopuszczalność oceniania ważności treści umów o pracę według reguł prawa cywilnego, na podstawie art. 58 kc w zw. z art. 300 kp nie jest w judykaturze kwestionowana.

Dla ustalenia wysokości składek znaczenie decydujące i wyłączne ma fakt dokonania wypłaty wynagrodzenia w określonej wysokości. Należy jednak pamiętać, że umowa o pracę wywołuje skutki nie tylko bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, w tym w dziedzinie ubezpieczeń społecznych; kształtuje ona stosunek ubezpieczenia społecznego, określa wysokość składki, a w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń.

W związku z tym nadmiernemu uprzywilejowaniu płacowemu pracownika, które w prawie pracy mieściłoby się w ramach art. 353¹ kc, w prawie ubezpieczeń społecznych można przypisać - w okolicznościach każdego konkretnego wypadku - zamiar nadużycia świadczeń przysługujących z tego ubezpieczenia. Alimentacyjny charakter tych świadczeń oraz zasada solidaryzmu wymagają, żeby płaca - stanowiąca jednocześnie podstawę wymiaru składki - nie była ustalana ponad granicę płacy słusznej, sprawiedliwej i zapewniającej godziwe utrzymanie oraz żeby rażąco nie przewyższała wkładu pracy, a w konsekwencji, żeby składka nie przekładała się na świadczenie w kwocie nienależnej. Jest tak również dlatego, że choć przepisy prawa ubezpieczeń społecznych w swej warstwie literalnej odnoszą wysokość składek do wypłaconego wynagrodzenia, to w rzeczywistości odwołują się do takiego przełożenia pracy i uzyskanego za nią wynagrodzenia na składkę, które pozostaje w harmonii z poczuciem sprawiedliwości w korzystaniu ze świadczeń z ubezpieczenia, udzielanych z zasobów ogólnospołecznych.

Art. 18 ust. 1 ustawy o sus - w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym oraz z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) - musi być zatem uzupełniony w ramach systemu prawnego stwierdzeniem, że podstawę wymiaru składki ubezpieczonego będącego pracownikiem

stanowi wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe, zachowujące cechy ekwiwalentności do pracy. Ocena godziwości wynagrodzenia wymaga uwzględnienia okoliczności każdego konkretnego przypadku, a zwłaszcza rodzaju, ilości i jakości świadczonej pracy oraz wymaganych kwalifikacji (vide uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26.11.1997 r., U 6/96, oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1999 r., I PKN 465/99). Takie rozumienie godziwości wynagrodzenia odpowiada kryteriom ustalania wysokości wynagrodzenia z art. 78 § 1 kp, który nakazuje ustalenie wynagrodzenia za pracę tak, aby odpowiadało w szczególności rodzajowi wykonywanej pracy i kwalifikacjom wymaganym przy jej wykonywaniu, a także uwzględniało ilość i jakość świadczonej pracy.

Wskazać przy tym należy, iż przepis art. 86 ust. 2 ustawy o sus, który daje organowi rentowemu kompetencje do badania zarówno tytułu zawarcia umowy o pracę, jak i ważności jej poszczególnych postanowień i - w ramach obowiązującej go procedury zakwestionowania tych postanowień umowy o pracę w zakresie wynagrodzenia, które pozostają w kolizji z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierzają do obejścia prawa (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 04.08.2005 r., II UK 16/050). Organ rentowy może więc kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09). Realna możliwość takiej kontroli powstaje po przekazaniu przez płatnika składek raportu miesięcznego, przedkładanego zgodnie z art. 41 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W raporcie płatnik przedstawia między innymi dane o tytule ubezpieczenia i podstawie wymiaru składek oraz dokonuje zestawienia należnych składek na poszczególne ubezpieczenia. Dane te mogą być zakwestionowane zarówno przez ubezpieczonego, jak i przez organ rentowy. W ramach art. 41 ust. 12 i 13 ustawy organ rentowy może zakwestionować także wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Na podstawie art. 41 ust. 13 ustawy Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest również uprawniony do zamiany przekazanych przez płatnika składek informacji o wysokości wynagrodzenia (vide uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 27.04.2005 r., II UZP 2/05).

Stanowisko pozwanego organu rentowego, iż określona przez odwołującą spółkę wysokość wynagrodzenia za pracę W. P. w umowie o pracę na czas nieokreślony z dnia 23 października 2014 r. w kwocie 3.510 zł miesięcznie brutto została ustalona ponad granicę pracy słusznej, sprawiedliwej, zapewniającej godziwe utrzymanie i, że jako taka jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego – należy ocenić jako bezpodstawne. Organ rentowy nie przedstawił jakichkolwiek dowodów na poparcie swojego stanowiska, poza gołosłownym i nie mającym znaczenia w sprawie twierdzeniem, że okoliczności sprawy wskazują, że zostało ono wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa oraz, że określenie wynagrodzenia w tej wysokości miało spowodować w nieodległej przyszłości wypłatę wyższych świadczeń z funduszu ubezpieczeń społecznych. Organ rentowy nie kwestionował przy tym okoliczności, że odwołująca świadczyła pracę w spółce, wyraźnie wskazując na to w treści uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

Zatem w ocenie Sądu wynagrodzenie W. P. w wysokości 3.510 zł brutto należy uznać za odpowiednie do rodzaju wykonywanej przez nią pracy oraz jej doświadczeniu. Jest to zresztą wynagrodzenie porównywalne z tym, jakie otrzymywała zatrudniona na tym samym stanowisku M. L. (2.770 zł brutto). Samo podejrzenie organu rentowego, że określenie wynagrodzenia w w/w kwocie miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych nie może przesądzać o słuszności twierdzeń organu rentowego. Podejrzenie to nie dowód, a organ rentowy nie przedstawił dowodów świadczących o tym, że zawarcie umowy na czas nieokreślony i powierzenie stanowiska pracownika administracyjnego miało na celu uzyskanie wyższych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. W uzasadnieniu decyzji wyrażono zapatrywanie, że umowa o pracę odwołującej w części dotyczącej wynagrodzenia jest nieważna ze względu na to, że jest ona sprzeczna z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierza do obejścia prawa. Ta wypowiedź to przytoczenie treści wszystkich okoliczności wpływających na ważność czynności prawnej zgodnie z art. 58 § 1 - 3 kc. Brak jednak konkretnych argumentów na poparcie stanowiska zawartego w zaskarżonej decyzji.

Należy zauważyć, że odwołująca przed podjęciem zatrudnienia w odwołującej spółce pracowała w innym przedsiębiorstwie na stanowisku przedstawiciela handlowego, a więc również na stanowisku nieodpowiadającym jej wykształceniu. Ponadto z zeznań świadka R. P. (2) wynika, iż W. P. „była kompetentna i będzie w stanie podjąć zadaniom w zakresie prowadzenia biura oraz wystawiania faktur. Była świadoma organizacji firmy od strony księgowej.” Do wykonywania powierzonych jej obowiązków odwołująca była przyuczana przez M. L., tj. doświadczonego pracownika, która wcześniej sama wykonywała w/w zadania, ale ostatecznie miała zajmować się sprzedażą bezpośrednią. Podkreślić przy tym należy, iż odwołująca podejmując zatrudnienie w spółce nie wiedziała o ciąży. Dopiero dnia 21 listopada 2014 r., w trakcie hospitalizacji, dowiedziała się, że jest w 6-7 tygodniu ciąży, zatem podejmując zatrudnienie dnia 23 października 2014 r. była w 2-3 tygodniu ciąży liczonym od dnia ostatniej miesiączki, czyli – na co wskazuje elementarna znajomość fizjologii organizmu ludzkiego – stanu ciąży z pewnością jeszcze nie odczuwała, a wątpliwe jest, czy dawałby się on w ogóle stwierdzić inaczej niż przy pomocy specjalistycznych czynności diagnostycznych (z całą pewnością nie byłby możliwy do ustalenia standardowym testem ciążowym).

Uwzględniając powyższe, w tym nieprzedłożenie przez pozwanego dowodów pozwalających na poczynienie odmiennych ustaleń faktycznych i ocen oraz mając na uwadze wynagrodzenie i kwalifikacje odwołującej, należało uznać, iż określenie wynagrodzenia W. P. w umowie o pracę na czas nieokreślony z dnia 23 października 2014 r. w wysokości 3.510 zł nie sposób uznać za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W stanie faktycznym sprawy nie sposób zatem uznać, by zgłoszenie W. P. do ubezpieczeń społecznych z podstawą wymiaru składek ustaloną w wysokości wynagrodzenia 3.510 zł dotyczyło zamierzonego krótkotrwałego wykonywania umowy o pracę za wysokim wynagrodzeniem. Zwłaszcza, że po zakończeniu zwolnienia lekarskiego odwołująca powróciła do pracy. Tym samym wynagrodzenie przewidziane przez strony w umowie z dnia 23 października 2014 r. i stanowiące podstawę wymiaru składek odwołującej jako pracownika stanowiło zatem wynagrodzenie godziwe, a więc należne, właściwe, odpowiednie, rzetelne, uczciwe i sprawiedliwe oraz było ekwiwalentne do świadczonej przez nią pracy.

Należy zaznaczyć, że zgodnie z przepisem art. 3 kpc strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przepis ten nie nakłada na sąd obowiązku dążenia do wykrycia prawdy obiektywnej bez względu na procesową aktywność stron. Wręcz przeciwnie rzeczą sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 kpc). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 kpc), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 kpc) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 kc). Postępowanie cywilne (w tym i postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych) w polskim prawie opiera się na zasadzie kontrydiktoryjności, co oznacza, że strony oferują dowody, natomiast zadaniem sądu jest rozstrzygnięcie sprawy na podstawie tych dowodów. W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie odwołujący sprostali powyższemu obowiązkowi, w sposób przekonujący obalając argumenty pozwanego organu rentowego.

Wobec ustalenia, że łącząca odwołującą z (...) Sp. z o.o. umowa o pracę z dnia 23 października 2013 r. w części dotyczącej wysokości wynagrodzenia za pracę, jest zgodna z zasadami współżycia społecznego, a w szczególności z zasadą ekwiwalentności składek i świadczeń, Sąd na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc i powołanych wyżej przepisów prawa materialnego zmienił zaskarżoną decyzję, w ten sposób, że ustalił, że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne W. P. z tytułu umowy o pracę łączącej ją z płatnikiem składek powinna być ustalana od kwoty wynagrodzenia przewidzianej umowa o pracę z dnia 23 października 2013 r.

/-/ Maciej Nawrocki